

★ Վէլատէժի հազրէժի Բատիշահիեէ միւսատըֆ օլան բազար կիճէսի Պէյօղլունտա կաթողիկոսարան, Գալաթատա Բաթրիգխանէմիզ գտնչէլէրիք տաիրէսի վէ Բանկալթիտի Ս. Յակոբ խասթախանէսի գաբուլարը շանը ուպուտիեթէ լաերգ սուրէթտէ Օմանլը սանճապարը վէ միւթէատտիտ ֆիւնէրլէր իլէ թէգեին իտրիմիշ տիր:

Երմենի բաժնիկի Ամեն. Օրման. եան Սրբազան հազրէթլէրի տախի մա- պէյնի Հիւմանուտն ազիմէթլէրինտէ, հուպուրը հազրէթի Բատիլահինէ գա- պուլ պուլուլումուլ, վէ արգը ու պուլու- եթ Վէ թէպրիթլէ, մահզուլիթի ու- նիէնի մուհիւլ օլմուլ տուր: — Եթվմի մէզըլուր սապահը Գուլգաբու Մայրե- կեզըցիսինտէ, էտիէի մէքուլէի Բա- տիլահի իյիա գըլընմըլ, վէ բէք չօգ միւթէպէրանը միլլէթ ըէսմի մէզպուր- տէ հազըր պուլուլումուլ տուր:

Բաժնիկի սապըգ Այըգեան Խո- ըն. վէ Գալմագամը սապըգ Չամէան Բարթոլոմէոս Սրբազանլար տախի բա- զար կիւնիւ մապէյնի Հիւմանուտն կի- տէրէք, արգը թէպրիթլէ վէ ու պու- տիէթ իյլէմիլլէր տուր:

Միւթէվէֆա Պալիտեան Գրիգոր արքեպիսկոպոստն իսթիւրահաթըրուհու իշին հուսաա կիւնիւ սաաթ Տոէ Ս. Աս- տուածամին Աթուանիստ քիլիսէօինտէ, ըրիթպ. Կ-Բալթըրի Էֆ. հազրէթլէրի հազըր պուլուլումուլ լարը հալտէ. Գու- տաուր չէրիթ թագտիս վէ բահմէթ տուլարը իյիա օլունահաղը իլիթար օլունուր:

ՀԱՄԱԶԻԵԱՑ ՄԷՔԹԵՅԻ

Ամեն. Բաթրիգ Օրմանեան Սրբազան հազրէթլէրի թարափըտան Համազգեաց մէքթէպի միւտիլէսի Տիկին Զօհրապտ' ա- թիտէթի թէլէքթիւրնմէ կէօնտէրիլի տուր:

Համեստուհի Տիկին,

Այսօր յանձնուեցաւ մեզ 250 դահկա- նի գուժարը, զոր դուք և ձեր գալոցին մա- տաղեքամ սաները նուիրեք էք մեր անոք մանուկներուն ի նպաստ: Օրմենա' անմեղ հոգիներ, այսքան վաղ ըմբռնել մարդկային թշուառութեան դառնութիւնն և տառապ- եալներու օգնելու պարտականութիւնը. ի՛նչ պատիւ իրենց ու նաեւ ձեզի, որ գիտէք ներշնչել այդ պաշտօնները ձեր գերազանց իմ սաներուն, և անոնց հոգիներն, ի տղայ տիոց, բարձրացնել գէպ ի մեջն ու բարին: Հայրական սիրով կ'ողջագուրենք այս բարե- գործ մանուկներն, և կ'մաղթենք որ ման- կացեալն Յիսուս, Փրկիչն Աշխարհի, պահպա- նելով զանոնք իր աշոյն ներքեւ՝ հեղու ա- նոնց վրայ իր շնորհներն և իմաստութիւնը: Կը նուիրենք և ձեզ մեր շնորհակալութիւնը:

Մնամք ազօթարար

Պատրիարք Կ. Պօլսոյ

ՄԱՀԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

24 Դեկտ. 1897

Հենուգ կէնճ վէ թըֆըլգալպիւրտէ հիւ- տի ինսանիթէթին վիճուտի նէ գաւտար պաի- սի մահզուլիթի իսէ, օ հիսսէ անլէրի ա- լըլարան վէ թէլլիգ իտէնին համիլիթի տէ օլ տէրէնէ սէզար թագտիլ տուր: Զաթէն Համազգեաց մէքթէպիին՝ միւսմիլլէյնա կի- պի պիր միւտիլէրի միւտէպիլիթ վէ քեամի- լէնին նէզարէթիլն իհալէօի, մէզըլուր մէք- թէպիլն հիւսնի հալիլն վէ միւթէվէլիթի ին- նէ պիւնիւք պիր տէլիլ օլուպ, պուլունտա թալիմ ու թէրպիլնէ կէօրէն միլլէթիլի գըլ չօճուլլարը՝ ալիլազը համիլն վէ մալիւ մաթը լազըմէ իլէ թէգիլին նէֆա իթտիլլէ- ըի կիպի, պէօյլէ տասը համիլիթ վէ ին- տանիթէթտէ պուլունմալարը տա, պիլիսա- սա ումուճ հէյնէթի իտարհի մէքթէպիին պատիլ չէրիթ ու իթթիլսար սանըլմահա լանըք տուր:

ԻնթԱՐ. — Ս. Յակոբ խասթախանիսի նամընա Ս. Մեուլեդ միւստիպէթիլլէ թօր- լանմըլ օլան ինտանթըն ճէտվէլի՝ թարափը- մըզա վարիտ օլմուլ օլմաղլէ, կէլէնէք նիւս- ինթիլտէ տէրն իտէնէնիգ:

ԹԷՎ ԶԻՀԱԹ

Կիրիտ վալի վէլլիլ վէ միւսալիլի իսմալիլ Հազըր պէյ Էֆ. եթ պալէա, Մագամը Սառարէթիլգալ թէրնէմանը խալիլտիլն պէյն ուլէա էվվէլի ըրիլթ- պէսի թէվլիհ, ճէմիլիթի ըուսուլիէ ազադնտան Հասան խալիլտ, ճանիկ սան- ճաղը միւթէսարթիլ Համիլ պէյ Էֆ. լէրէ, Մագըր միւթէսարթիլ ըրիլտ բա- շա իլէ Տէրիսաաաթէթ Իսթանիսա սէֆիլի սապըրնա վէ Ալմանիլար տօղթօր ըրօ- ֆիլէօր Մ. Զէրնիէ Վիճի Մէճիտի, եւ վէրանը հազրէթի Շէհրիեարիտէն մի- ըրիլիվա Օսման բաշա իլէ Սապահ զազէ- լմաը սոհիպի իմթիլեազը Միհրան Էֆ. եթ, վէ թէրգօս վէ Ահեօլու մէթրօթօ- լիտիլլէր Էֆ. լէրէ, Բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթի մուհասէպէճիսի Պէտրի Էֆ. Գիկա միւթէսարթիլ ճէմիլ բաշաեա, Եանեա օրտու ու ճնըր ըէտիլ ֆըրըդ տ- ար գօմանտանը միլիլիվա Մուսթաֆա բաշաեա, Պէլիլարտ սէֆիլի միլալալ Ֆէլմիսի պէյն, Մահրէթիլ թէմիլիլ հու- գուգ տարիլէսի ազադնտան Եօրիլիտիլ Էֆ. եթ Զնիլ Մէճիտի, վէ Վիլլէ միլթրօ- բօլիտի իլէ Սէրվէթ վէ Գոսթանիլիլն օ- բօլիս զազէթալարը միւտիլիլ նիլ օլաի- տէա Էֆ. եթ Յիւնիս Օսմանի, Թահրի ըաթիլ խարիճիլէ Էվրազ օտաար խիւ- լէֆաընտան Լեւոն Էֆ. եթ Կիւնիս Օս- մանի, Նիւ Եօրգտա մուլթիլ թիւնճա- րը Օսմանիլէտէն թագալմեան Էֆ. եթ Կիւնիս Մէճիտի, ըէթիլ նէզարէթի ֆը- րանսըզնա թահրիլարթ պալ քեամթիլի Սե. եան Սրապ Էֆ. եթ Յիւնիս Մէճիտի, Իսթանիսա սէֆիլի սապըրնա գէվլէսիլն վէ Մըսըրը Նազըր հանիմ Էֆ. եթ Վիճի ըրիլ թէպէտէն Շէֆազալմ նիշանլարը, Մէճիտի մալիլէ ազադնտան Ապտ իւր Բազըր Էֆ. եթ Եօրգտա միլթիլ ա- զադնտան ճալիլտ պէյն ալթուլն վէ կիւմիլ իմթիլեազ միտալեաը:

Եւ խարիճիլէ նէզարէթի մէքթուպի գալէմի միւսմիլլիլ Էվվէլի վէ Տիվա- նի Հիւմանուտն մուհիլմէ գալէմի խիւ- լէֆաընտան Ալի ճէվաա պէյլէրէ ու- լէա էվվէլի, իսթանիլ օլ բօլիս միւտիլիլ Էտէմ բաշաեա Բուսթիլ պէյլէր պէյ- լիլի բաեթսի, Մալիլմաթ զազէթալար սոհիպի իմթիլեազը Մէճիտի Թահրի պէյն սանիլ միւթէմալիլ, Տալիլի գալթիլն բօլիս գալէմի պալ քեամթիլ- պի Հիւսէյին Էֆ. եթ սալիլն ըրիլ պէլլէր թէվլիհ. Պապը Ալի իսթիլարէ օտաար էվրազ միւտիլիլն Միլթալէլլէ Էֆ. եթ թէվ- վիլ. Պէյօղլու ժանտարմա գօմանտանը Հիւսէյին վէ Տալիլի գալթիլն ալթըպ- պա հէյնէթի ըրիլի միլիլիվա Սալիմ բաշալարա Վիճի, Զապթիլ նէզարէթի մէքթուպիլն Բազըր, մու հասէ պէճի- սի Ազիլ, վէ հէյնէթի թահզըգիլն ըրիլի Հիւսնի Էֆ. իլէ Տէրիսաաաթէթ ժանտարմա ալալը գօմանտանը Հիւսէ- յին, ժանտարմա միւթէթիլիլ Ահմէտ պէյլէրէ Զնիլ Մէճիտի, Պէյօղլու բօլիս մէճիտի ըրիլի Մու հարիլմ Էֆ. եթ Յիւն- ճիւ Օսմ., Թէլիլիլիլ ըրիլիլ Պէճիլմ պէ- յէ Զնիլ Մէճիտի նիշանլարը, թէլիլ- ֆալթիլի Տիվանը հիւմանուտն մուսալիլի Ֆէլմիսի պէյն կիւմիլ իմթիլեազ միտալ- եաը իհասն պուլլուլումուլ տուր:

ՊԱՆԳ ԵՄԲԵՐԻԱԼ ՕԹՕՄԱՆԸՆ

Գալաթա, Պէյօղլու վէ իսթանիլ իտար- խանէլլէրի՝ Երլաղը Եօրթուսա օլմազ միւ- նասիպէթիլլէ Եարըն թաթիլ օլունահազ- լար տուր:

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Բազար կիւնիս, լէվլէթու գուտրէթու Բատիլահարը կ'իշնտիլի հազրէթլէրինն Եվվի վէլլաթիլլէրնէ միւստաթի օլմաար- լա, պիլիլիլէ վիւլէլաթի ֆէլաթ, վիւլէրա, իւլէմա վէ սալիլ ըրեալ հազարաթըլա, մի- լէլի զալըր միւսիլմէ ըուհսաի ըուհանիլսի վէ սէֆարէթլէր պալ թէրնէմանլարը, մա- պէյնի Հիւմանուտն ազիմէթլէ, արգը ու- պուտիլիթ վէ թէպրիթեաթ իթմիլլէր տիլի Իրան շահը իլէ տիկըր հիւթմաարան, վէ վալիլէր իլէ Օսմանլը սէֆիլիլլէր, օրտու պալ գօմանտանլարը վէ սալիլլէր պա թէ- լէկրաֆ արգը թէպրիթեաթ իյլէմիլլէր տիլի: — Վէլլաթիլ հազրէթի Բատիլահիլ միւ- սաարթ օլան բազար կիւնիս ումուճ խրիս- թիեան քիլիլլէրինտէ վէ Մուսթի սիւնալի- կալարընտա Զաթը հազրէթի Բատիլահի ի- շին տուլար օգուլումուլ տուր:

— Էվրօթաա վէ սալիլ մահլլէրտի պու- լունտն Օսմանլը սէֆարէթլէրինտէ գանտիլ տօնանմաը ինրա, գիեաֆիլլէր քէլիտէ, վէ ըէսմի թէպրիթեաթ իյիա գըլընմըլ տուր: — Կիրիտ սուլարընտա պուլունտն տիւլ- լի մուզղըմա տօնանմալարը ամիրալարը՝ Կիրիտ գօմանտանը ճէվաա բաշա հազրէթ- լէրինն թէպրիթ իթթիլլէրի կիպի, միւթէմ- մէլ պիր լէհրի ալն տախի ինրա օլունումուլ, վէ լիմանտա պուլունտն ումուճհարպ սէֆի- նէլլիլ սանահալարա տօնաալըմըլ տուր:

— Հապսխանէի ումուճիլտէն Կ. Էրթէք վէ Զաաթըն մահպուս՝ սիւլիսանը միւստ- տէթլէրինն իթմալ իլէ, մահհարը աֆվ օլ- տուլարը կիպի, Թալիլ հապսխանէլլէրին- տէն տէ պու թարգ մահպուսլար աֆվ օ- լունումուլ տուր: — Շէհրիլլիլ ճիւլի պօրն- լար իշին մահպուս օլան 22 թիլի տախի սա- լը վէրիլմիլ տիլի, Պուլլարըն պօրնլարը ճէ- պի Հիւմանուտն թէսպիլնէ պուլլուլումուլ տուր:

— Բազար կիւնիս, լէհրիլիլլէրն հէր թա- րաֆընտա միւթէմէլ գանտիլ տօնանմաը ինրա իտիլիլ տուր: — Տիւն Բուսիա սէֆիլի ճէտիլ Մ. Զի- նօվիլ իթիմաաաթլէրինն թագալմ իշին մէրասիլ միւթաաթ իլէ վէ մանէթիլլէ պիր- լիթտէ մապէյնի Հիւմանուտն ազիմէթլէ, սուրէթի ըէսմիլտէ հուզուրը հազրէթի Բատիլահիլ լէլլէթի մէսալա նալ օլմուլ տուր: Պատէհու սէֆիլի միւսալիլլէր վէ մանէթիլ միւթաա օլտըլը իւլլէ Պապը Ա- լիլ կիտէլլէ, սաաթաթ վէ խարիճիլն նազըրը բաշալար հազարաթընը գիեաթէթ իյլէմիլլէր տիլի, Միւթէպըպէն միւսալի- լէյնիւս հազարաթը՝ Բուսիա սէֆարէթ- խանէսին կիտէլլէ, սէֆիլ հազրէթլէրինն ինտալի գիեաթէթ իյլէմիլլէր տիլի:

— Մանասթըր, Տէպրէ վէ Սթրուճա Պուլլար մէթրօթիլիլլէրն թալիլն օլունտն բիսգօթուլար՝ մահլլէր մէմուրիլլէրինն կիլմիլլէր տիլի: — Պաաթա քէթիլլէրտէ տախիլն իլալա օլունտուլունտ տուր պիր Վիլլէնա զազէ- թաընըն հազարըն հապաաիլ հիւթիլմէթի Սէնիլ ըէսմէն թէգիլիլ իթմիլ տիլի: — Շիրթէթի իտարիլն իտարիլ՝ Լօնտ- րահա Ենիլ իթի վարօր սիւրաըլ իյլէմիլ տիլի: — Մէմուլլէր ճնէպիլլէրտէն Կէթիլիլլէ

գաղափար մագաղանային թուղթի վրա
լեզուն պահելը օգտաբերական է 40 դր. 60
լեռնասան Բուսուսմար էմանելին

— Մայիսի միջին շաբաթը
Բայրի Ալմանիկում
Վառնի Գոթիկում

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

— Երեւանի քաղաքի 150 լիւր
լիւր պահելու քաղաքի 100 լիւր
Բայրի Ալմանիկում 300 լիւր

— Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը
Պետական շէնքերի պահպանումը

ԻՔԻ ՊԻՍՈՒՆԸ

Մարի-Թէրէզ՝ միւստոսի ուսուցիչին
«Նե՛» տիմէր իսթէտիկինիդ անկեղծաբար
րուստ արմատինէ գարշուրդ շէյլէ ճէվապ
վէրտի:

— Հէր շէյլէ բէք էյի անկեղծաբար
Տիւշար օլաւաղուսթ Թալիէ պէն լաւըդ տէ-
յիլ իտիմ, պէնի սէվտիկինիդ գէմանարաւ
սիգին գէվճէնիդ օլաւաղուսթ պէն իսթէմէմի
իտիմ: Հըրսը շանթ Եօգ իտի: պաւարաւը
սիգ տէ բէք էյի անկեղծաբար իտիմիդ: Լաթին
պիւր քէրէրէ շուգուրա տիւշիւնէ, վալիտէ
օլաւաղ Կաղաղըմ իտի: Պու կիւն տէ էվա-
տըմն հիստալընը սիգտէն իսթէմէպիլիլիմ:

Միւստոսի ուսուցիչին սիգըլարապ,
— Պաւարա Տիւշար Դաւալար տոր: Պու-
նուշա պէրապէր պու շէյլէ՛, էվէնմէնիդ
վէ մութու օլաւաղա մանի օլաւաղար տոր,
տէտի:

— Նէտէ՛ պիլիկեօրաւնուգ,
Միւստոսի ուսուցիչին սիգըլարապ շէքէրէք:
— Ձանն իտէրիմէի, Երիմի սէնէնէ Եա-
գըն պիւր վաղըմտան պէրու կիճէլէրինիդ
կէօգ Եալը տէօքէրէք կէշիլիմէօրաւնուգ,
տէտի:

— Ետնըլեօրաւնուգ, պէն հէր վաղըմ-
տալաւաղուսթ:
Միւստոսի ուսուցիչին սիգըլարապ լաթիֆէ իլէ,
— Պաւարա կէօգ Եալարընը Երիկի-
նիկիւն Թաղէիկինի պաղմաղար տոր,
տէտի:

Մարի-Թէրէզ՝ միւստոսի սիւքիւթէ
մէնպուր իտէրէք:
— Սուգ օլուսն, սիգին հիշ ինսաֆընը,
իգտիլարալընը Եօգ մու տուր, տէյի մուգա-
պէն իլլէտի:

Միւստոսի ուսուցիչին սիգըլարապ
Երիկիւն շէվրտի: Մարի-Թէրէզ իտէ, քէն-
տի քէնտիկէն:
— Պէտպալաթ, տէֆիլ, էկէր պիլիսէ...
տէտի:

Միւստոսի ուսուցիչին (սապը իլլէքէնէրէք) Նի-
հաւէթ Նէ՛ տիմէր իսթէտիկինիդ: Պու
հալիլիկանէն վէ սէօղէրինիդտէն՝ աղըլընը-
տա Եաթմաղաւ օլաւ սէրսէրինի իսթին-
Թաղ իտիլմէսինի մէն իթմէք իսթէտիկինիդ
անկեղծաբար: Լաթին պաւարա Նէ՛ մաղսէ-
տիկիդ, Նէ՛ միւստոսի սիգըլարապ տոր:

— Պաւարա իշին սիգէ իլլէտ տա իտէրիմ:
— Իլլէտը տիլիկէնէմէմ: Պու առէմ
պիսուշ Եա Գապալաթը տոր: Պիսուշ իտէ
հիւքիւնմէմտէն, առալէթ տէն Գըրգմետ
Նէ՛ սէվալի վար տոր: Գապալաթը իտէ,
քէնտիկինի ճէվապան Նի՛շին Գուրթարմաղ
իսթէտիկինիդ:

Մարի:— (Ֆէվգէլաւտէ Եալապարապ) Պու
իստաւաւտա սիգէ թէքար իլլէտ, Նի-
Եաղ իտէրիմ:
— Խալի:
— Սու տէֆա իլլէտմը, ՆիԵաղըմը թէք-
արալարմը:

— Խալի, օլաւաղ շէյլ տոր:
— Ա՛, պու մուստէլիկինի ճէվապանը
սիգ տէ բէք աղըր սուրէթ տէ շէքէնէքսինիդ:
— Վաղիֆէմի իտի իտիկիմ իշին մի
ճէվալաւաղըմ:

— Եվգէլի:— Կաղաղէթէն ճէվալաւաղ պիւր
քիմսէ կիպի ճէվալաւաղապը:
(Տիւշար)

ԳԱԼԱԹԱ ՊԵՐՍԱՍԸ

Չարէնպիւր 31 Գեղարար

Գոթալիս պու սապաւ Եր. 24 8
Շըմէնտըֆէր պու սապաւ Յր. 113 12
Պանգ Օթթիման 0.1. 13
ԱԳՁԻ Ֆիւնաթէ

Մէնիտի	108 08
Պէլիք	102 20
Մէթալի	94 00
Ինկ լիւրսը	109 34
Բօլ էմէրիւ	90 10
20 Փրապըգ	87 14
Գրիմից	51 03
Բուպի Եալըտ	8

ՊԱՆԳ ԵՐԵՐԻԱԼ ՇԹԹՈՍԱՆԸ

ԱՆՇԵՐՄ ՇԻՐԻԹԻ

Սէրմանէսի 10,000,000 լիւր տոր

Մէրքէի իտարէսի Գալաթաւա տոր:
Իսթանպուլ, Համիտի Հատալիստէ
Թօմաս խաննտա, վէ Պէյօղլուստա Տօղրու
Եօլտա 190 նուսէրօլու տարիտէ պիլիկէր շիւ-
պէսի վար տոր:
Հօնարա վէ Բարիտտէ պիլիկէր իտար խա-
նէսի մէվնուտ տոր:

(Շիւպէլի)

Անկալիս	Ատանա	Այտըն	Հալէպ
Իսկէնտէրիէ	Էտիրիէ	Էնգարի	Գաղաւա
Պէյրուս	Պրուսա	Շամ	Գօնա
Լաւաղա	Գահրիէ	Էլմասու	Մէրսին
Նաղէլի	Նիգօսիս	Ուշաղ	Ֆիլիպի
Բօրսալիս	Բուսուղ	Սէլանիք	Սամսոն
Իպիւր	Սօֆիա	Թրապիզոն	

Պանգը Սամսինի թանկիւթ վէ Եա պու-
նու միւստալի էվրաղ տէքօղիթօ իտիլմէսի
մուգապիլիկինտէ, Գաթի վէտա իլէ վէ Եա
հիսապը Եարի իւղըն աղէն իգրաղ, վէ կէ-
րէք մէմալիքի Շահանէ վէ կէրէք մէմալիքի
էնէպիլիէ իշին շէք վէ Բօլիշա մուստալիք
Իտար օլուստուղու կիպի, Գիւղըյմէթ էլլէտ
վէ սէնէտ տալի հըթիք իտիլիք, վէ հիստալը
Եարի աղըլը:

Պաւարա պաղաւ մէմալիքի Շահանէ վէ
մէմալիքի էնէպիլիտէ Գուրուլար պէտէլի-
նին իսթիֆաւը սէնէտէր թէշտիկաթը վէ
մէսքիւքաթ ալաղ ու իթաւը իլլէ պօրաւա
արտ մուստէլաթ տալի տէրիւ, ո՛չ օլու-
նուր:

Պանգը Սամսինի՝ Գաթի վաւտէ իլլէ վէ
Փաիլ մուգապիլիկինտէ աղէն Գապալա իտէր:
Պու վաւտէ պիլի սէնէլիք օլուր իտէ, Փաիլի-
նին միգաւարը Երիկանէ Զալ. 3 այլը օլուր
իտէ, Փաիլ Երիկանէ 1 պլ. վէ 3 այլը օլուր
իտէ, Փաիլ 1000 իւր տալիստէ պու-
լուստ:

Պանգը Սամսինին իսթանպուլ իտարէ-
ստանէսի, պալէտտէ պէտան օլուստան մուս-
մէլաթտան պաղաւ, էմթաւի թիւճարիէ իւ-
գէրիէն աղէն իգրաղ իլլէտիկին կիպի, տէք-
գիթօ հալիկանէ էլլէտի թիւճարիէ տալի Գա-
պալ իտէր: Պէյօղլուստալի շիւպէսի տա-
լի՝ էմթաւի թիւճարիէ միւստէլաթ ս օլա-
ւաղըն, Եօգարըտա Գիւր օլուստան պիլիկէր
մուստէլաթը իլլէտ վէ պաւարա պաղաւ Բու-
մէլի շըմէնտըֆէր թանկիւթը իլլէ Էլի տը
Բարի, Բանաւա վէ սար իգրաւիլի թան-
կիւթա տալի Եալ ու իթա մուստէլաթը
նը իտար իլլէր:

Իսթանպուլ իտարէստանէսի վէ Պէյօղլու
շիւպէսի՝ Բումէլի շըմէնտըֆէր թանկիւթը
Բրոմէսէրի տալի Ֆիրուսթ վէ 50 լիւրաւ
Գաւաղ օլաւաղ իւղըն Երիկանէ 3 Փաիլ մու-
գապիլիկինտէ հիստալը Եարի իլլէ աղէն Գա-
պալ իտէրի:

ԱՍԶԻԳԻ ԻՍԹԵԲԱԶ ՎԵ ՄԵՍՈՒԼԸ ՂԱԶԵԹԱ
ՅԱՎՀԱՆՆԵՍ ԹՕԼԱՅԵՆ

ԵՌԱՄՍԵԱՅ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

» ԳՈՐԱՅ ԴԱՍՈՒ և

Ամենապատիւ Գերայ, Տէր եւ Մեծապատիւ Տեարք,

Ինչպէս որ Զեզ յուղարկուած հիմնական Կանոնագրութեանէն, զոր անշուշտ կարգալու հաճութիւնն ունեցած էք, յայտնի է, նորակազմ Դպրաց Դասուս համար այս օրս կրկին նշանակութիւն ունի, վասն զի իւր Պաշտպան Սրբոյն Տօնախմբութեանը հետ իրեն անդրանիկ հրապարակական համարատուութիւնն ընելու բարեպատեհ առիթը կ'ունենայ, իբր Սաեւադպիր Դպրաց Դասուս մեծ եւ անմոռանալի պատիւ մը կը համարիմ որ՝ ի գիմաց եւ յանուն Դիւանիս՝ ինձ վիճակած է՝ եւ այն ալ առաջին անգամ ըլլալու պայմանօք՝ համառօտ ուրուագծելու ընկերութեանս պատմականը եւ ալ հաշիւն իրեն գործառնութեանց։

Շարժուա Եկեղեցիիս մեծաշուք հանդէսներն, արդիւնք Դպրաց Դասուս ջանից եւ դրամական գործողութեանց, անշուշտ ինծի հետ Զեզ եւս յիշեցուցին, Գերայ, Տէր եւ Մեծարոյ Տեարք, երբեմնի Հայ-գաթօլիք Դպրաց Դասերը։ Սաուգիւ ալ առ մեզ առաջին անգամ Դպրաց Դաս հաստատուած է 1838 ին, ինչպէս որ գրուած է թղթակցութեան մը մէջ, զոր յայտօր պահուած է վիեննական Մխրթարեանց Մայր Վանուց Դիւանին մէջ, եւ որուն ընդօրինակութիւնը քովս պահած եմ։ Ինչո՞ւ սակայն հետուն երթանք, հոս իբր վկայ կեցած է մեր հիմնաւորը եւ պատմական Յիսուս Փրկիչ Մայր Եկեղեցիին, որուն քարերն անգամ կ'աղաղակեն մերազնէից փութկոտութիւնն, որոնք գործառնուց Ս. Ստեփանոսի Նախավկային նախաստիակին կը փութային Բերայի բարձունքներէն դէպ ի Վալաթիա իջնալ՝ լսելու համար Դպրաց Դասուն «նէյլի» պատարագը եւ մանաւանդ Տիրացու Պապա Համբարձումն, որուն կենդանի վերջին աշկերան կարծես՝ Աւստրիական Ոստանին մէջ բազմած է Մեծին Մխրթարայ Աբրահայրական Աթոռոյն վրայ։ 1838էն մինչեւ 1850 թուականներն երթալու ենք գտնելու համար երկրորդ անգամ ծնունդ առած Դպրաց Դաս մը՝ թէ որոնց ձեռքը եւ ինչպիսի պարագայից լսմամբ այս թուականին Դպրաց Դաս հաստատուած եւ որչափ ժամանակ տեսած է, զժուարին է ինծի ճիշտ գաղափար մը յայտնել, չքանի որ միակ խեցեք եւ կիսաւարտ կանոնագրութիւնէ մը զատ իբր յիշատակ քովս պահուած՝ ուրիշ բան չունիմ ձեռքս։ Ինչ որ սակայն, Տեարք իմ, յայտնի է ու է, թէ տարիներու ընթացքին մէջ մեր մայրենի Եկեղեցւոյ հնաւանդ եւ հրաշունչ չարականաց երգեցողութիւնն այն աստիճան ազաւազուեցաւ շնորհիւ համբալ ախրացուաց, որ ազգ. ծանօթ խընդիրներէն մի քանի տարիներ յառաջ, որ է 1869 ին, Հասուն Նախագահ Արքեպիսկոպոսը մասնալուստ մը կազմեց. եկեղեցական երգերը մի օրինակութեան վերածելու համար, թէ ինչ գործ ըրած է այս մասնախումբս, որուն կ'անդամակցէին Այսթնեան, եւ Հիւրմիւղեան, չի գիտեմ։ Ծանօթ է նաեւ սա ալ թէ՝ Հասարակութեանս մէջ եկեղեցական երգեցողութիւններն անդալապէս ցաւալի դրութեան մէջ թաւալեցան, այնպէս որ Մայրաքաղաքիս տանեակ Հայ-գաթօլիկ եկեղեցիներուն մէջ միայն Ոսկերեքան եկեղե-

ցին է, յորում չէնք շնորհք ձայներու հետքերը դեռ եւս մնացած են։ Իրաց այս ախուր կացութեան դարձան մ'ընելու համար էր որ ահա, Տեարք իմ, կազմուեցաւ արդի Դպրաց Դաս, որուն հիմնադիր եւ զայն կազմակերպող եւ գլուխ հանդիս ալ Գերայ, Տ. Նիկողայոս Պապեանն է. Եկեղեցիիս Մեծաւոր ժողովրդապետ Վարդապետը։ Արդէն անցեալ տարուքնէ այսպիսի գաղափար մը գոյութիւն ունէր, որ կըցաւ իրականութիւն դառնել տարուայ վերջերը միայն։ Ընդ մեր շինած կանոնագրութեան, որուն գլխամար հիմնական անունը տուինք, որպէս զի ապագային առաւելագոյն եղանակաւ կատարելագործենք, Հոգեւոր Տիրոջմէն եւ Վարչական Ժողովէն Հոկոս։ Այն հաստատուիր, Եկեղեցիիս թաղական Խորհուրդը կոչուի ընելով մեր բարեպատկամ տրամադրութեան, կազմեց արդի Դպրաց Դասուս Դիւանը եւ այսպէսով գործունէութեան մը սկիզբն ըրինք, թէ եւ կը խոստովանիմ տակաւին զանգաղ է եւ անորոշ եղանակաւ։ Ինչպէս ամէն նոր գործ, այսպէս ալ մեր Դպրաց Դասն է Տեարք իմ, ունեցաւ եւ դեռ ունի արտաքին եւ ներքին դժուարութիւններ, որոնց ստիպուած է կուրծք տալ, արմատախիլ ընել կարենալու համար գեղծումներ, կանխակալ կարծիքներ եւ «ինչ ընենք այս ասանկի» գրութիւնը։

Պէտք չէ մոռնալ նաեւ, Տեարք, թէ Դպրաց Դասուն ուսոյ վրայ երկու բեռ կայ, Եկեղեցի եւ Դպրոց. որոնց երկուքին ալ հաւասարապէս պիտի հասնի եւ երկուքն ալ պիտի վերանորոգէ. չէն պահէ եւ պայծառացընէ։ Եկեղեցին տակաւ կը սկսի մեր ուզած գոյնն առնուլ, տակաւ կ'ըսեմ, վասն զի դեռ բաւական չէ մեր քնել առածը եւ ո՞չ ալ կուտարեալ։ Դիւանս արդէն իր կազմակերպութեան առջի օրէն կ'ուսուցանարէ լաւագոյն Դպրաց Դաս մ'ունենալու եւ կազմելու միջոցները, Դպրաց Դաս մը որ բաւին բուն նշանակութեամբ գիտակից ըլլայ իրեն վրայ գրուած յոյսերուն մեծութեան եւ հետեւի գիտակցօրէն մեր մայրենի Եկեղեցիին դարաւոր աւանդութեանց՝ ներշնչուելով այսու Պատրիարքական իշխանութենէ։ Դիւանս հաւատք ունի թէ ընդ հուպ պիտի յաջողի եւ ընդհանրութեան ներկայացընէ քննադատութենէ ազատ Դպրաց Դաս մը։ Դաւով Դպրոցին, Դիւանս դեռ եւս ի վիճակի չէ գործադրել արդիւնք մը մատնանի ընելու։ Տարակոյս չկայ թէ Դիւանս գոհ չէ եւ պէտք չէ որ ալ գոհ մնայ Ոսկերեքանի դպրոցովը միայն, քանի որ իրեն սրբազան նպատակներէն մին ալ իրեն ինամոյց յանձնուած աղքատիկ տղոց ապագան բարւոքել է։ Գուցէ մեր այս հաստատուն եւ բարենպաստ աւելնն ի նկատ առնելով է որ Ս. Յակոբայ Անկեղանոցին եւ Եկեղեցիիս մեղուաջան Հոգաբարձու մարմինները պաշտօնապէս իրեն առաջարկած են երկու Դպրոցաց վարչութիւնն ու բացարձակ տնօրէնութիւնը։ Ընդ մեր բանակցութեանց աւարտելը Դիւանս ինքն պիտի ստանձնէ այդ միացեալ Դպրոցաց հոգը եւ ըստ իրեն գտնելիք ընդունելութեան մտադիր է զայնս վերածել Արուեստանոցի, համոզուած ըլլալով թէ ութիւններէ աւելի արուեստ եւ հաց պէտք է մեր աղքատ ձեռնաֆ գասակարգի տղոց։ Պարզապէս այս դիտաւորութեամբ է որ հարկ եղած պաշտօնական ձեւակերպութիւնները Հոգեւոր Տիրոջ ձեռքը կատարել տալով, Դիւանս

ի մօտոյ պիտի կազմակերպէ Թատերական Հանդէս մ'ի նպաստ Դպրոցի։

Ուրախ եւ միանգամայն հպարտ եմ, ինչ որ ներքի է կարծեմ, յայտարարել կրնալուս համար թէ Դպրաց Դասուս Դիւանին դրամական պիւտճէն գործադրիչ է։ Արգարեւ ալ երեք ամսեայ կարճ ժամանակամիջոցիս մէջ ունեցած ենք 60է աւելի բաժանորդ անդամներ, որոնց ամսականներուն գումարն է 743։ Եթէ այս գումարիս վրայ յաւելուք նաեւ ընդունած նուէրնիս որ է 720, զանձանակէ գոյացած 440.50, կունենանք ընդ ամենն 1903.50 դահեկան։ Ելքերնիս միայն եղած է Դպրապետին, Դպրաց ամսականները, Կանոնագրութեան եւ հրախրանաց տոմսակներուն տպագրութիւնն ու այլ մանր ձեռքէ ծախքեր, որոնց համագումարն է 1303.50։ Ներկայապէս 668 դահեկան դրամ ունինք մեր դրամարկեղ մէջ. զոր ամէն ամիս անցընելու յոյս ունինք։ Հոս յանուն Դպրաց Դասուս ի սրտէ շնորհակալութիւն եւ երախտագիտութիւն կը յայտնեմ Նուիրատու Տեարք, որոնք Դիւանիս Անդամոց դիմումները չմերժեցին, Նուիրատու Տեարք մէջ ի մասնաւորի կը յիշատակեմ Պարոն Կամարաւկանն, Ռուսական Հիւպատոս ի Դամասկոս, որ նուիրած է 3 գաղղ. ոսկի, ինչպէս նաեւ Գրէտի Լիոնէ 1 ոսկի եւ այլք, որոնք ի մասնաւորի իրենց անուան յիշատակուիլը չ'ուզեցին։ Դպրոցի անուամբ ալ ընդունեցանք նուէրներ, որոնց գումարն ու տուողաց անուանք պիտի հրատարակուին չարժուա մէջ ի լրագիրս։ Այսպէս ուրեմն մեր դրամական պիւտճէն ներկայացընել վերջ եկեղեցիիս Թաղական Խորհրդին եւ յետոյ Ամեն. Կերջ. Հոգեւոր Տիրոջ ձեռքը Վարչականին վաւերացման, պիտի կախել տանք զայն Եկեղեցիիս բանկալն ի գիտութիւն եւ ի քննութիւն, թէ եւ այսօրուքն իսկ փափաքողը կրնան տեսնել մեր հաշուոյ տումարը։

Ահաւասիկ, Տեարք իմ, Դպրաց Դասուս գործառնութեանց վիճակը Հոկտեմբերի 14էն մինչեւ այս օր։ Դիւանս բացառութեան մը հետեւ ելով հրատարակեց իրեն Կանոնագրութիւնը. միայն մէջ չգործեցինք, հետեւաբար կը սպասենք իւրաքանչիւրին քննադատականին, ուսկից պիտի ներշնչուինք, քանի որ հասուն եւ անկոմակալ ոգին որ եւ է մարմնոյ մը յարատեւութեան պրաւականն է։

Յաւարտ բանիցս, յանուն Դիւանիս շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ներկայից եւ մանաւանդ Զեզ, Գերապայծառ Տէր, որ զմեզ պատուել հաճեցաք եւ եղաք առաջինն մեր Եպիսկոպոսոց, որուն վիճակած է եղեր Դպրաց Դասուն տօնախմբութեան անդրանիկ Պատարագը մատուցանել, Հաճեցէք ուրեմն, խնդրեմ, մեր որդիական զգածմանց Թարգման հանդիսանալ Ամեն. Հոգեւոր Տիրոջ քով, որ իբր իրեն երկրորդ եւր, Գերայ, Տէրութիւնդ յուղարկեց իրեն բացակայութիւնն անդալի գործելու համար. երկայնածիղ բանիւք պիտի չբացատրեմ այս բացակայութեան համար զգացածնիս, բւէք սակայն, Գերայ, Տէր, մեր սիրելի Վեհին թէ ինքն է մեր քաջալերիչ Զօրավիգն ու Պաշտպանն, որուն անշուշտ պիտի բարեհաճիք նաեւ Տեղակազիրս մատուցանել։

Ատենադպիր Դպրաց Դասու

Յով. Յ. ԱՄԱՆ

Բերա, 28 Դեկտեմբերի, 1897

